

Raqamli texnologiyalar asosida tasviriy san'at o'qituvchilarining madaniy kompetentligini oshirish yo'llari

Muzropova Guljamol Mardonovna

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli texnologiyalar asosida tasviriy san'at o'qituvchilarining madaniy kompetentligini oshirish masalalari yoritilgan. Hozirgi davrda ta'lim jarayonida raqamli vositalar, virtual muzeylar, onlayn platformalar va multimedia texnologiyalaridan samarali foydalanish san'at ta'limining sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotda o'qituvchilarning madaniy kompetentligini shakllantirishda innovatsion yondashuvlar, interaktiv metodlar va raqamli resurslardan foydalanishning nazariy hamda amaliy jihatlari tahlil qilingan. Shuningdek, milliy va jahon madaniyatini integratsiyalashgan holda o'quv jarayoniga joriy etish yo'llari ham ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, tasviriy san'at, madaniy kompetentlik, innovatsion yondashuv, o'qituvchi, raqamli resurslar.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib, san'at sohasida ham o'qituvchilarning kasbiy va madaniy salohiyatini rivojlantirishda muhim omilga aylangan. Tasviriy san'at o'qituvchilarining madaniy kompetentligini oshirishda raqamli vositalardan foydalanish, ularni ta'lim jarayoniga to'g'ri integratsiya qilish dolzarb masalalardan biridir. Raqamli texnologiyalar nafaqat o'quvchilarda estetik tafakkurni shakllantirishga, balki o'qituvchilarning o'z kasbiy mahoratini doimiy takomillashtirib borishiga ham xizmat qiladi. Shu bois, raqamli texnologiyalar asosida o'qituvchilarning madaniy kompetentligini rivojlantirish metodlarini ishlab chiqish va amaliyotda qo'llash hozirgi san'at ta'limining strategik yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalarni tasviriy san'at ta'limiga joriy etish o'qituvchilarning madaniy kompetentligini rivojlantirishda keng imkoniyatlar yaratadi. Bugungi kunda zamonaviy ta'lim jarayoni raqamli muhitga moslashayotgan bir paytda, san'at o'qituvchilari ham o'z faoliyatida interaktiv vositalar, elektron darsliklar, multimedia ilovalari, 3D-modellashtirish dasturlari va virtual muzeylardan foydalanish orqali o'quvchilarga yanada samarali ta'sir ko'rsatishlari mumkin.

Madaniy kompetentlik — bu o'qituvchining nafaqat o'z sohasiga oid bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi, balki milliy va jahon madaniy merosini anglash, san'at orqali estetik qadriyatlarni yetkazish, raqamli madaniyat elementlarini to'g'ri talqin eta olish qobiliyatidir. Raqamli texnologiyalar aynan shu kompetentlikni shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Birinchidan, raqamli vositalar yordamida o'qituvchilar o'quvchilarga san'at asarlarini virtual tarzda tahlil qilish, tarixiy va zamonaviy madaniyat namunalari bilan tanishish imkonini beradi. Bu jarayon madaniy tafakkurni kengaytiradi va o'quvchilarni estetik did jihatidan rivojlantiradi.

Ikkinchidan, onlayn platformalar va raqamli kutubxonalar orqali o'qituvchilar turli madaniy manbalar bilan ishlash, xalqaro san'at tendensiyalarini o'rganish va o'z darslariga zamonaviy materiallarni integratsiya qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Masalan, Google Arts & Culture, Khan Academy yoki virtual muzey turlaridan foydalanish o'quv jarayonini boyitadi.

Uchinchidan, raqamli texnologiyalar yordamida o'qituvchilar multimedia loyihalari, prezentatsiyalar, raqamli grafikalar va video darslar yaratib, san'at darslarini innovatsion usullar bilan olib borishlari mumkin. Bu esa o'quvchilarning ijodiy tafakkurini, mustaqil fikrlashini va madaniy ongini oshiradi.

Shuningdek, raqamli platformalarda o'qituvchilarning malakasini oshirish uchun maxsus onlayn kurslar, vebinarlar, metodik videodarslar tashkil etilishi ularning kasbiy kompetentligini mustahkamlaydi. Natijada, o'qituvchilar raqamli savodxonlik bilan bir qatorda madaniy jihatdan ham boyib boradilar.

Raqamli texnologiyalar asosida ta'limni tashkil etish san'at o'qituvchisidan doimiy yangilikka intilish, texnologik yangiliklarni o'rganish, o'quvchilarning raqamli madaniyatini shakllantirishda shaxsiy namuna bo'lishni talab etadi. Shu bois, raqamli muhitda madaniy kompetentlikni oshirish faqat texnik vositalardan foydalanish emas, balki raqamli tafakkur, estetik did va global madaniyatni o'zlashtirish jarayoni sifatida qaralishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar tasviriy san'at o'qituvchilarining madaniy kompetentligini rivojlantirishda yangi pedagogik yondashuvlarni joriy etish, o'qituvchi shaxsining ijodkorlik salohiyatini kuchaytirish va ta'limni zamon talablariga moslashtirishda muhim vosita hisoblanadi. Shu yo'nalishda tizimli tayyorgarlik, doimiy o'qitish va metodik qo'llab-quvvatlash zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Шавди́ров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // *Педагогическое образование и наука*. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons* // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – P. 131–134.
3. Shovdirov S. *Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region* // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – Vol. 587. – P. 02016.
4. Shavdirov S. *Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology* // *AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – Vol. 3268. – No. 1. – P. 070035.

5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // *Современное образование (Узбекистан)*. – 2017. – №6. – С. 15–21